

TORAH OHR • PARSHAS VAYIGASH • MAAMAR 2

וילקט יוסף את כל הכסף הנמצא בארץ מצרים...

« Et Yosef rassembla tout l'argent »

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/torah-ohr/vayigash/2/

1 וילקט יוסף את כל הכסף הנמצא בארץ מצרים ויבא יוסף את הכסף ביתה פרעה. הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] שלש מטמוניות הטמין יוסף. אחת נתגלה לקרח ואחת נגלה לאנטונינוס. ואחת גנוזה לצדיקים לעי"ל [לעתיד לבוא].

«Et Yosef rassembla tout l'argent qui se trouvait dans le pays d'Égypte, et Yosef apporta l'argent dans la maison de Pharaon.» Or, nos Sages, de mémoire bénie, ont dit: «Yosef cacha trois trésors. L'un fut révélé à Korach, l'un à Antoninus, et l'un est mis en réserve pour les justes dans les temps à venir.»

ולהבין זה הנה כתיב אור זרוע לצדיק וידוע דהיינו בחי' אור קדמא דהוה נהיר מסייפי עלמא עד סייפי עלמא דגניז קוב"ה [קודשא בריך הוא] לצדיקייא.

Pour comprendre cela: il est écrit: «La lumière est semée pour le juste», et l'on sait qu'il s'agit du niveau de la lumière primordiale (or kadma'ah), qui brilla d'une extrémité du monde à l'autre et que le Saint béni soit-Il mit en réserve pour les justes.

2 וענין הגניזה הזאת יוכן דהנה בעבודת ה' ימצא ב' בחי' ומדרגות באהבת ה'. הא' הוא בחי' האהבה הנולדת ונמשכת מן ההתבוננות בגדולת אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה כשיעמיק בשכלו ברוממות גדולתו ית' יולד מזה התפעלות בתשוקה והתלהבות אליו ית' כי לפי שכלו יהולל איש שהמדות נמשכים אחר השכל וההתבוננות.

On comprendra le sens de cette mise en réserve [comme suit]. Dans le service de D.ieu, on trouve deux aspects et deux niveaux dans l'amour de D.ieu. Le premier est le niveau de l'amour qui naît de la contemplation de la grandeur de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, et en découle: lorsqu'une personne approfondit par son intellect la sublimité de Sa grandeur, il en naît un élan de désir et de ferveur envers Lui, béni soit-Il, car «Un homme est loué selon son intelligence», puisque les attributs émotionnels (midot) suivent l'intellect et la contemplation.

אהבה זו היא בחי' הולדה חדשה שנמצאת מחדש ע"י השכל וההתבוננות.

Cet amour relève d'une naissance nouvelle, qui advient à nouveau par l'intellect et la contemplation.

3 ויש בחי' ב' באהבה והוא הנק' אהבה מסותרת שהיא האהבה שיש בטבע תולדת הנפש האלקית שהיא חפצה בטבעה להתכלל בא"ס ב"ה שהוא מקורה ושרשה

Il existe aussi un second niveau d'amour, appelé « amour caché » (ahavah mesuteres): c'est l'amour qui est inhérent à la nature de l'âme divine, laquelle désire par nature s'inclure dans l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, qui est sa source et sa racine.

אלא שהיא אצלו בחי' העלם והסתר גדול ויציאתה אל הגלוי הוא ע"י התבוננות כמ"ש בתניא

Cependant, chez une personne, cet amour se trouve dans un état de grande dissimulation et de profond retrait, et c'est par la contemplation qu'il se révèle, comme il est écrit dans Tanya.

ונמצא כשיוצאת אל הגלוי ע"י ההתבוננות אין זו הולדה חדשה מן השכל ממש שממנו נולדה האהבה שהרי אהבה זו כבר היתה מתחלה בנפשי רק שהיתה בהעלם וע"י ההתבוננות יצתה מן ההעלם אל הגלוי.

Il s'ensuit que, lorsqu'il se révèle par la contemplation, il ne s'agit pas véritablement d'une nouvelle naissance provenant de l'intellect, comme si l'amour était né de celui-ci: cet amour était déjà présent dans son âme depuis le début, mais il était dissimulé, et la contemplation l'a fait sortir de la dissimulation pour le révéler.

4 וזהו ענין מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] נכנס יין יצא סוד. פי' סוד הוא בחי' אהבה מוסתרת הנ"ל ויציאתו [ויציאתה] אל הגלוי הוא ע"י ההתבוננות הנק' בשם יין יינה של תורה כו'.

Tel est le sens de l'enseignement de nos Sages, de mémoire bénie : « Le vin entre, le secret sort. » Explication : le sod [secret] désigne le niveau de l'amour caché mentionné plus haut, et sa manifestation au grand jour s'opère par la contemplation, appelée « vin », le vin de la Torah, etc.

ובאמת מעלת ומדרגת אהבה זו המסותרת היא גדולה ורבה מבחי' האהבה הנולד' מהתבוננות הנ"ל. אף שזו היא הולדה חדשה וזו אינה התחדשות גמורה אעפ"כ [אף על פי כן] שרשה נעלה יותר כו'

En vérité, la valeur et le rang de cet amour caché sont bien supérieurs au niveau de l'amour né de la contemplation mentionnée plus haut. Bien que celui-ci soit une naissance nouvelle, tandis que celui-là ne constitue pas une nouveauté complète, sa racine est néanmoins plus élevée, etc.

ואהבה הנולדה מהתבוננות היא למטה ממנה במדרגה רק שלא נשפלה כ"כ [כל כך] כמו אהבה הנ"ל המסותרת כו'

L'amour né de la contemplation lui est inférieur en rang ; seulement, il n'est pas descendu aussi bas que l'amour caché mentionné plus haut, etc.

(וכמ"ש בתניא שבח"י אהבה מסותרת כשיוצאה אל הגלוי נק' אה"ר [אהבה רבה] שלמעלה מאהבת עולם שמבחי"י ההתבוננות כו' וע' מ"ש לקמן ע"פ חכלילי מענין אה"ר [אהבה רבה] ואה"ע [ואהבת עולם]).

(Comme il est écrit dans Tanya, lorsque l'amour caché se manifeste, il est appelé ahavah rabbah [grand amour], qui est supérieur à ahavas olam [amour éternel], lequel provient du niveau de la contemplation, etc. Voir aussi ce qui est écrit plus loin, à propos du [verset] «Chachlili», concernant ahavah rabbah et ahavas olam.)

והנה בחי' ומדרגת יוסף הצדיק עליון הוא בחי' אה"ר [אהבה רבה] המסותרת שיש בכל נפש מישראל ששרשה גבוה מאד נעלה שזהו בחי' יוסף שהוא בחי' יסוד דהיינו בחי' י" סוד כו'.

Le niveau et le rang de Yosef, le tzaddik [juste] suprême, sont ceux de l'ahavah rabbah cachée qui se trouve dans chaque âme d'Israël et dont la racine est très élevée, d'une hauteur immense. C'est là le niveau de Yosef, qui correspond à Yessod (fondement), c'est-à-dire au niveau du yud [et] du sod, etc.

וזהו פי' אור זרוע לצדיק שהוא בחי' אור קדמאה שגנוז לצדיקים. ואור קדמאה הוא בחי' אה"ר [אהבה רבה] הנ"ל שהיא למעלה מעלה מבחי' אה"ע [אהבת עולם] הנק' ג"כ אור

Telle est l'explication de «La lumière est semée pour le juste» : il s'agit du niveau de la lumière primordiale qu'Il a mise en réserve pour les justes. Cette lumière primordiale est le niveau de l'ahavah rabbah mentionnée plus haut, qui est très, très supérieure au niveau de l'ahavas olam, elle aussi appelée «lumière»

(כי אור הוא בחי' חסד ויש חסד עולם והוא בחי' האהבה הנמשכת מן השכל אבל אור קדמאה הוא בחי' אה"ר [אהבה רבה] שלמעלה מהשכל ונלקחה מבחי' רב חסד וחסדי מאתך לא ימוש כו')

(Car la lumière correspond au niveau du 'Hessed (bonté), et il existe un 'Hessed olam [bonté éternelle], qui correspond au niveau de l'amour attiré de l'intellect ; mais la lumière primordiale correspond au niveau de l'ahavah rabbah, qui est au-dessus de l'intellect et provient du niveau de «a-bondant en bonté» et de «Ma bonté ne s'éloignera pas de toi», etc.)

אלא שגנזו לצדיקים בבחי' יוסף צי"ע [צדיק עליון] וממנו נזרע בכל אי מישראל בחי' אהבה הנ"ל אלא שהיא מסותרת בבחי' גניזה וסוד והעלם ונכנס יין יצא סוד כנ"ל:

Mais Il l'a mise en réserve pour les justes dans le niveau de Yosef, le tzaddik suprême ; et c'est de lui que le niveau de l'amour mentionné plus haut est semé en chacun des membres d'Israël. Seulement, cet amour demeure caché, à l'état de mise en réserve, de secret et de dissimulation ; « Le vin entre, le secret sort », comme mentionné plus haut.

5 ועפ"י [ועל פי זה] יובן ג"כ מ"ש בזהר תרומה (דקס"ו ע"ב ודקס"ז ע"א) האי אור זרע ל"י קוב"ה [קודשא בריך הוא]

בגינתא דעדנוי ע"י דהאי צדיק דאיהו גננא דגינתא ונטל להאי אור וזרע ליה זריעה דקשוט כו'

Et selon cela, on comprendra également ce qui est écrit dans le Zohar sur Terouma (folio 166b et folio 167a) : « Cette lumière, le Saint béni soit-Il l'a semée dans Son jardin d'Éden, par l'intermédiaire de ce tsadik [juste], qui est le jardinier du jardin ; il a pris cette lumière et l'a semée, d'un semis de vérité », etc.

ובגלותא גנתא לא עאל ביה גננא. וההוא אור דאיהו זרוע תדיר עביד איבין ומינין ומגרמיה אודרע כקדמיתא.

« Et en exil, le jardinier n'entre pas dans le jardin. Et cette lumière, qui est semée, produit continuellement des fruits et des espèces, et se sème elle-même comme auparavant. »

ופ"י גנתא הוא בחי' המשכת הקו"ח [הקו וחוט] ממלי' דא"ס שהוא ראשית הקו עד סיומו נקי הכל בחי' גנתא שהוא בחי' מלי'.

Et le sens du « jardin » : il s'agit de l'aspect de l'extension du kav (ligne de lumière) et du fil depuis la Mal'hout (souveraineté) de l'Infini (Ein Sof), qui est le point de départ du kav, jusqu'à son terme ; tout cela est appelé « le jardin », qui est l'aspect de Mal'hout.

(ע"י [עיינן] במק"מ [במקדש מלך] בזהר פ' בא ד' ל"ה ע"א בשם הרח"ו [הרבי חיים ויטאל] בפ"י בחד צדיק כו'. דזרע בגנתא כו' ע"ש)

(Voir Mikdash Melech sur le Zohar, paracha Bo, folio 35a, au nom de Rabbi Chaim Vital, à propos de l'explication de « avec un tsadik », etc., « qui sema dans le jardin », etc. Voir à cet endroit.)

וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] מה הגן צריך לעדור ולהשקות ולזמור שהוא בחי עבודת הברורים שזה נעשה ע"י יוסף הצדיק.

Et comme l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie : « De même que le jardin doit être bêché, arrosé et élagué » ; cela relève du service du birourim (raffinement), qui s'accomplit par l'intermédiaire de Yosef le tsadik.

והנה כמו בארץ הגשמית יש ב' מיני צמיחה הא' התבואות הנזרעים מדי שנה ועולים וצומחים.

Or, de même que dans la terre matérielle, il existe deux sortes de croissance : la première est celle des récoltes, semées chaque année, qui lèvent et poussent ;

6 והב' הם הנק' ספיחין דהיינו מה שצומח מאיליה שלא נזרע עכשיו כלל אלא מן הזריעה שנפל בה מכבר כו'. והם הנק' ספיחא דארעא דמקיימי ארעא שעיקר קיום הארץ הוא ע"י הספיחין.

Le second type est ce qu'on appelle les sefichin [repousses spontanées], c'est-à-dire ce qui pousse de soi-même, sans avoir été semé du tout à présent, mais [provient] de l'ensemencement qui y est tombé auparavant, etc. Et ce sont là ce qu'on appelle « les repousses de la terre qui entretiennent la terre », car le maintien de la terre repose principalement sur les repousses.

7 וכך נמצא למעלה בארץ העליונה הנקרא גנתא ב' בחי ומדרגות אלו דהיינו בחי המשכות הנמשכות בה בבחי זריעה כמ"ש אור זרוע כו'

Ainsi en est-il également en haut, dans la terre supérieure appelée « le jardin » : on y trouve ces deux aspects et ces deux niveaux, à savoir le niveau des influx qui y sont attirés par un ensemencement, comme il est écrit : « La lumière est semée », etc.

ויש בחי שגדילים בה מבחי ספיחין דהיינו ממה שנזרע כבר כו'

Il y a aussi le niveau de ce qui y pousse comme repousses, c'est-à-dire à partir de ce qui avait déjà été semé, etc.

והספיחים אף שאין זה ענין התהוות והמשכה חדשה ממש רק שהוא בחי גידול ממה שהיה בהעלם בהארץ עכ"ז [עם כל זה] יש בו מעלה יתירה ששרשו גבוה ביותר

Quant aux repousses, bien qu'il ne s'agisse pas véritablement d'une nouvelle émergence à l'existence ni d'un nouvel influx, mais seulement de la croissance de ce qui était dissimulé dans la terre, elles possèdent néanmoins une vertu supplémentaire : leur racine est extrêmement élevée.

והוא כנ"ל בענין האהבה המסותרת כשיוצאת אל הגלוי הגם שאינו התהוות חדשה כמו האהבה הנולדה מההתבוננות עכ"ז [עם כל זה] שרשה גבוה יותר כו' ובחי' גלוי אהבה המסותרת זהו ענין הספיחים שהארץ מוציאה צמחה מעצמה.

Il en va comme [expliqué] plus haut au sujet de l'amour caché lorsqu'il vient à se révéler : bien qu'il ne s'agisse pas d'une nouvelle émergence à l'existence, comme pour l'amour qui naît de la contemplation, sa racine est néanmoins plus élevée, etc. La révélation de l'amour caché correspond aux repousses que la terre fait pousser d'elle-même.

ומגרמיה אזדרע דהיינו מאותה האהבה שנזרע בה כבר שהיתה מסותרת כו' וזהו בחי' אור זרוע כו'

Et «il est semé de lui-même» : c'est-à-dire à partir de cet amour même qui y avait déjà été semé et qui demeurerait caché, etc. C'est là le niveau de «La lumière est semée», etc.

(שנזרע כבר בנפש האלקית אבל האהבה הנולדת ונמשכת מההתבוננות הנק' אהבת עולם הוא כמשל הזריעה שזורעים עכשיו מחדש)

(Il avait déjà été semé dans l'âme divine ; mais l'amour qui naît de la contemplation et en découle, appelé ahavas olam (amour éternel), est, dans l'analogie, comme un ensemencement effectué maintenant, à nouveau.)

וכל זריעות אהבות אלו הכל הוא מבחי' יוסף הצדיק שנק' גנא דגנתא שממנו נמשך האור בבחי' מל' הנק' גנתא (שהוא מקור נש"י [נשמות ישראל]):

Et tous les ensemencements de ces amours proviennent du niveau de Yosef le tzaddik (juste), appelé «le jardinier du jardin» ; c'est de lui que la lumière est attirée dans le niveau de Mal'hout, appelé «le jardin» (qui est la source des âmes d'Israël) :

8 וזהו ענין וילקט יוסף את כל הכסף כו' שהוא בחי' חסדים שכולם נמשכים בבחינת יוסף הצדיק

Et voici le sens de «Yosef rassembla tout l'argent», etc. : il s'agit du niveau des chasadim [bontés divines], qui se déploient tous au niveau de Yosef le tzaddik.

וכנ"ל בענין אור קדמא דגנזי' [דגנזיה] לצדיקים שהוא נמשך בבחי' יוסף הנק' צ"ע [צדיק עליון] והוא גנא דגנתא שממנו נמשך בחי' אהבה מסותרת הנ"ל בכ"א [בכל אחד / בכל אחת] מישראל.

Et [c'est] comme [il a été expliqué] plus haut au sujet de la lumière primordiale, qu'Il a mise en réserve pour les justes : elle se déploie au niveau de Yosef, appelé le tzaddik suprême ; et il est «le jardinier du jardin», par qui le niveau de l'amour caché mentionné plus haut se déploie en chaque Juif.

וזהו ויבא ביתה פרעה הוא בחי המלכות הנק' גנתא ועלמא דאתגליא שהוא מקור נשיי [נשמות ישראל].
וזהו ענין שלש מטמוניות הטמין יוסף כו'.

Et voici le sens de «il l'apporta dans la maison de Pharaon»: il s'agit du niveau de Mal'hout (souveraineté), appelé «le jardin» et «le monde révélé» — alma d'isgalya [le monde révélé] —, qui est la source des âmes d'Israël. Et voici le sens de «Yosef cacha trois trésors», etc.

דהנה ידוע בכתבי האר"י [האלקי רבי יצחק] ז"ל [זכרוננו לברכה / זכרונם לברכה] שהחסד (מה"ח [מה' חסדים] הנמשכים בז"א והחסד שבת"ת [שבתפארת]) מתחלק לג' פרקין היינו השליש העליון הוא בבחי העלם והסתר ונק' חסדים מכוסים ובי' שלישי [שלישיות / שלישים] מתגלן.

Car il est connu, d'après les écrits de l'Arizal ז"ל, que le 'Hessed (bonté) — parmi les cinq chasadim qui se déploient dans Zeir Anpin (les attributs émotionnels), ainsi que le 'Hessed qui se trouve dans Tiferet (beauté) — se divise en trois segments (perakin): le tiers supérieur est à l'état de dissimulation et de retrait, et est appelé «chasadim couverts» (chasadim mechusim), tandis que les deux tiers sont révélés.

והיינו ענין ג' מטמוניות הנ"ל ששנים נתגלו שהם בי' שלישים המתגלים. והשליש עליון שהוא בחינת חב"ד [חכמה בינה ודעת] שבו הוא מכוסה ונעלם ויתגלה לצדיקים לע"ל [לעתיד לבוא] וכמ"ש אור זרוע לצדיק

Et voici le sens des trois trésors mentionnés plus haut, dont deux furent révélés: il s'agit des deux tiers qui sont révélés. Quant au tiers supérieur, qui correspond à la Hokhma (sagesse), à la Bina (compréhension) et à la Daat (connaissance) qu'il contient, il est couvert et caché, et sera révélé aux justes dans le Monde futur, comme il est écrit: «La lumière est semée pour le juste.»

והיינו ענין בחי אור קדמא שגנוז לצדיקים כו' וכל זה הטמין יוסף שהוא בחינת יסוד שבו נמשכים החסדים הנ"ל. וכנודע ליי"ח [ליודעי חן]

Et voici le sens du niveau de la lumière primordiale qu'Il a mise en réserve pour les justes, etc. Yosef cacha tout cela, car il est le niveau de Yessod (fondement), où se déploient les chasadim mentionnés plus haut, comme le savent ceux qui sont versés dans la sagesse cachée (yod'ei chen).

(אפ"ל [אפשר לומר] ג"כ דחסדים מכוסים ומגולים הם בחי אה"ר [אהבה רבה] ואה"ע [אהבת עולם] הנ"ל. וזהו וילקט יוסף את כל הכסף הן חסדים המכוסים הן המגולים.

(On peut aussi dire que les chasadim couverts et révélés correspondent aux niveaux d'ahavah rab-bah [amour immense] et d'ahavas olam [amour du monde] mentionnés plus haut. Et voici le sens de «Yosef rassembla tout l'argent»: il s'agit aussi bien des chasadim couverts que des chasadim révélés.

והכל הביא ביתה פרעה שמתגלים ביחוד זוי"נ [זעיר אנפין ונוקבא]. עוד י"ל [יש לומר] פרעה לי [לשון] פריעה שע"י פריעה מתגלים ג' פרקי חסד כנז' [כנוכח] בע"ה [בעץ חיים] והכל אי'.

Et il apporta le tout dans la maison de Pharaon, car ils se révèlent dans l'union de Zeir Anpin et de Noukva (le féminin / Mal'hout). On peut encore dire que «Pharaon» (Paroh) est un terme apparenté à periah [dévoilement], car c'est par le periah que les trois segments du 'Hessed sont révélés, comme il est mentionné dans Etz Chaim ; et tout cela ne fait qu'un.)

ועמ"ש בזהר בלק (ד' ר"ד) בענין בקר דיוסף דלשם מבואר ג"כ דאור קדמא הנ"ל נמשך בבחי' יוסף ודוד אתקין ל"י חופאה כמ"ש בקר אערך לך ואצפה.

Et voyez ce qui est écrit dans le Zohar sur Balak (folio 204), au sujet du «matin de Yosef» : il y est également expliqué que la lumière primordiale mentionnée plus haut se déploie au niveau de Yosef, et que David lui prépara une houppa, comme il est écrit : «Au matin, je disposerai [cela] pour Toi, et je le recouvrirai (va'atzapeh).»

והוא ענין וילקט יוסף את הכסף ויבא ביתה פרעה והמ"י [והמשכיל יבין].

Et c'est là le sens de : «Et Yosef recueillit l'argent et l'apporta dans la maison de Pharaon.» Et qui comprend comprendra.

ועמ"ש במ"א ע"פ וימינך מקרב חיקך כלה דהענין שיתגלו החסדים מכיוונים יסוד דאימא כו'. ואפ"ל [ואפשר לומר] ג"כ דפ"י כסף הנמצא באמ"צ [בארץ מצרים] הם חסדים מכוסים ובארץ כנען הם חסדים מגולים:

Et voyez ce qui est écrit ailleurs, à propos de [ce verset] : «Et que ta droite, depuis l'intérieur de ton sein, [les] consume», à savoir que les 'hassadim [attributs de bonté] doivent être dévoilés en sortant de ce qui les recouvre, le Yessod d'Imma, etc. On peut également dire que «l'argent qui fut trouvé dans le pays d'Égypte» désigne les 'hassadim couverts, et que «dans le pays de Canaan» désigne les 'hassadim dévoilés.

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY-NC 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Synagogues, écoles et projets à but non lucratif peuvent la copier, l'imprimer et la partager librement, et demander des dons pour couvrir les frais d'impression ; elle ne peut jamais être vendue. Citez Kehot Publication Society et likuteitorah.com. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/torah-ohr/vayigash/2/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak